

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8046/2023
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Органак РБ „Колубара“ са седиштем у Лазаревцу, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Боривоје Боровић, адвокат из ..., ради побијања дужникове правне радње, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3801/21 од 08.12.2022. године, у седници одржаној 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3801/21 од 08.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 18771/18 од 24.03.2021. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован приговор стварне надлежности Вишег суда у Београду. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је до висине потраживања тужиоца према непарничару ББ из ..., ради наплате износа од 7.692.107,56 динара са законском затезном каматом на појединачно наведене износе од доспелости до исплате, трошкова парничног поступка од 403.128,00 динара и трошкова извршног поступка од 130.000,00 динара, по основу правноснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду П 9101/13 од 18.05.2014. године, решења Привредног суда у Београду П 9101/13 од 29.07.2015. године, пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 4855/15 од 21.08.2015. године и решења Привредног суда у Београду ИИ 1390/18 од 18.08.2018. године, затим ради наплате износа од 2.844.840,85 динара са законском затезном каматом на појединачно наведене износе од доспелости до исплате и трошкова извршног поступка од 83.048,00 динара по основу решења Привредног суда у Београду Ив 32719/09 од 13.10.2009. године и ради наплате потраживања од 968.534,76 динара са законском затезном каматом почев од 13.09.2017. године до исплате и трошкова парничног поступка од 77.970,00 динара, по основу правноснажне пресуде Основног суда у Лазаревцу П 476/16 од 13.09.2017. године, без правног дејства предузета правна радња ББ из ... и то изјава о одрицању од наслеђа дата у предмету Основног суда у Лазаревцу О 224/18 којом се одрекао од права наслеђа у поступку расправе заоставштине иза смрти његовог оца покојног ВВ, бившег из ..., па је обавезан тужени АА из ... да призна и трпи да тужилац своје потраживање према непарничару

ББ по основу наведених судских одлука намири продајом $\frac{1}{2}$ од непокретности и покретности које су биле предмет заоставштине по решењу Основног суда у Лазаревцу О 224/18 од 17.05.2018. године и то кат. парц. .. у површини од 1.24,88 ха, кат. парц. .. од 0.10.44 ха, кат. парц. .. од 0.60.76 ха, кат. парц. .. од 0.42.39 ха, кат. парц. .. од 0.39.65 ха, све КО ..., породичне стамбене зграде са одобрењем за изградњу на кат. парц. .. КО ..., ванкњижног власништва на помоћним зградама које се налазе на кат. парц. .. КО ..., неисплаћених новчаних средстава по основу пензије код РФ ПИО по потврди од 21.02.2018. године, права својине на тракторској приколици „ИМТ“ тип 3/3 број шасије ... производње 1981. године број саобраћајне дозволе ПП ..., као и пленидбом и преносом на свој рачун новчаних средстава и то $\frac{1}{4}$ потраживања која тужени буде имао по основу новчане накнаде за експроприсане непокретности по решењу о експропријацији Одељења за привреду и имовинско-правне послове Општине Лајковац бр. 465-103/2014-04 од 02.03.2015. године и то за кат. парц. .. од 1.93.60 ха и усева рена на тој парцели у КО ..., коју накнаду туженом треба да исплати тужилац као правни слобеник ПД РБ „Колубара“ ДОО из Лазаревца, као корисник експропријације, а које непокретности односно право по основу накнаде за експроприсану непокретност, и то кат. парц. .. и накнаде за усева рена на наведеној парцели, а чији поступак одређивања накнаде је предмет ванпарничног поступка пред Основним судом у Убу Р1 73/15, је било предмет наслеђивања у поступку расправљања заоставштине сада пок. ВВ из ... на којима је тужени АА оглашен за наследника решењем Основног суда у Лазаревцу О 224/18 од 17.05.2018. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 195.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3801/21 од 08.12.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена наведена првостепеног суда у ставовима другом и трећем изреке. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), и нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. тачка 2, 3. и 5. ЗПП. У конкретном случају, другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео уобзир по службеној дужности, те је поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правни слобеник привредног друштва за производњу, прераду и транспорт угља рударски басен „Колубра“ ДОО Лазаревац, а тужени АА је брат ББ, са којим је заједно био учесник у оставинском поступку иза њиховог оца покојног ВВ на чијој је заоставштини оглашен наследником правноснажним решењем Основног суда у Лазаревцу О 224/18 од 17.05.2018. године.

Правни претходник тужиоца поднео је 28.10.2009. године предлог за извршење на основу веродостојне исправе против извршног дужника „Гранит“ САТР власника ББ, по којем је донето решење о извршењу Привредног суда у Београду Ив 32719/09 од 30.10.2009. године којим је обавезан извршни дужник да извршном повериоцу исплати износ од 2.844.840,85 динара са законском затезном каматом на појединачно одређене новчане износе од доспелости до исплате и утврђене трошкове повериоца у износу од 83.048,00 динара. Позивање на ово ненаплаћено потраживање није утицало на намирење ББ као извршног повериоца који је наплатио од правног претходника тужиоца потраживање на име накнаде за експроприсане непокретности по споразуму о одређивању накнаде који је гласио на 16.733.898,30 динара, у разлици која није била исплаћена и предмет је била принудне наплате по правноснажном решењу о извршењу Другог основног суда у Београду, Судска јединица у Лазаревцу I И.506/2011 од 26.03.2011.године.

На основу правноснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду П 9101/13 од 08.05.2015. године, исправљене решењем од 29.07.2015. године којом су обавезани ББ да са ГГ и Ортачким друштвом „ББ и други“ из ... солидарно тужиоцу исплати дуг у износу од 7.692.107,56 динара са законском затезном каматом по појединачно одређеним износима од доспелости до исплате и трошкове парничног поступка од 403.128,00 динара, тужилац је против дужника ББ поднео предлог за извршење, по којем је Привредни суд у Београду донео решење о извршењу ИИ 1390/18 од 08.08.2018. године да се извршење одређује на целокупној имовини извршног дужника ББ, уз утврђене трошкове извршног повериоца у износу од 130.000,00 динара.

Оба овде наведена решења о извршењу гласе на извршног дужника ББ. Пресудом Основног суда у Лазаревцу П 476/16 од 13.09.2017. године, која је постала извршна 29.03.2018. године, ББ је обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 968.534,76 динара са законском затезном каматом почев од 13.09.2017. године и да тужиоцу исплати на име трошкова поступка 77.970,00 динара.

Ова потраживања нису намирена. ББ није уписан као власник непокретности у катастру непокретности на територији Републике Србије.У поступку расправљања заоставштине иза покојног ВВ његови законски наследници синови АА, овде тужени и ББ су непосредно на рочишту 17.05.2018. године уз одговарајуће упозорење дали наследничке изјаве, ББ негативну наследну изјаву да се одриче права наслеђа које му по закону припада, а АА позитивну наследну изјаву да се наслеђа прихвата, па је непобијаним оставинским решењем оглашен за јединог наследника целокупне заоставштине коју поред побројаних непокретности, неисплаћене пензије и тракторске приколице, чини имовинско право на новчану накнаду о којој се поступак води по предлогу оставиоца против ЈП ЕПС - Огранак Колубара пред Основним судом у Убу у предмету Р1 73/15. Наиме, решењем надлежног органа од 02.03.2015. године за потребе правног претходника тужиоца експроприсана је кат. парц. .. КО ..., сувласништво ВВ са уделом $\frac{1}{2}$ и „Виграм-комерц“ ДОО Београд са уделом $\frac{1}{2}$. О одређивању накнаде за усеј рена на тој парцели води се ванпарнични поступак код Основног суда у Убу под Р1 73/15, у који је после смрти ВВ на место предлагача ступио оглашени наследник АА, овде тужени.

По налажењу првостепеног суда, наследничка изјава ББ о одрицању од права на наслеђе дата је у циљу осујећења повериоца у могућности наплате тужиоцевог

дospelог потраживања. Уз оцену о испуњености услова прописаних у члану 280. и 281. Закона о облигационим односима за побијање дужникове правне радње - дате изјаве о одрицању права на наслеђе, првостепеном пресудом је тужбени захтев усвојен. Другостепени суд је прихватио разлоге првостепеног суда. У датој оцени о неоснованости жалбе другостепени суд је навео да је наследничка изјава ББ користила туженом који је оглашен за наследника на целокупној утврђеној заоставштини иза њиховог покојног оца ВВ, уместо на $\frac{1}{2}$ колико би му по закону припадало и да сходно томе, као и исказу ББ да је желео да у оставинском поступку имовина пређе на његовог брата, и да има места примени члана 281. став 4. Закона о облигационим односима, уз испуњене остале услове побијања прописане одредбама става 2. и 3. тог члана.

По оцени Врховног суда, ревизија туженог није основана у оспоравању правилности и законитости побијане пресуде.

У овом случају се ради о паулијанској тужби која повериоца овлашћује да у сврху наплате свог потраживања може, под одређеним условима, побијати имовинска располагања и извесне друге поступке свог инсолвентног дужника.

У члану 280. Закона о облигационим односима се говори о општим претпоставкама побијања (инсолвентност дужника, дужникова правна радња, оштећење повериоца том правном радњом као и да се побијањем те правне радње омогућава намирење повериоца). На побијање је овлашћен односно активно легитимисан онај поверилац који има извршно потраживање и чије извршење на дужниковој имовини није довело до његовог потпуног намирења или је вероватно да до тога неће довести. Доказ да је дужник инсолвентан је свакако неуспех намирења по донетим решењима о извршењу, али и друге околности из којих се изводи вероватноћа немогућности намирења у тренутку подизања захтева за побијање. У члану 281. ЗОО прописане су посебне претпоставке побијања. Став 3. овог члана садржи услове под којима се може подизати квази-паулијанска тужба (тужба којом се побијају бесплатна располагања инсолвентног дужника, која се одликује пре свега тиме што поверилац није дужан доказивати ни позитивно знање ни скривљено незнање и то како код дужника тако ни код корисника бестеретног располагања јер се оправдано сматра да је дужник знао да бесплатним располагањем наноси штету повериоцу те да је то трећем лицу као кориснику било познато или могло бити познато.

Примењено на конкретни случај, одрицање од наследства сматра се бесплатним располагањем у корист брата наследном припадношћу у $\frac{1}{2}$ дела на имовини и имовинским правима обухваћеним решењем о наслеђивању. Таквим се карактерише и право на новчану накнаду за усев на експроприсаној кат. парц. .. КО ... која представља предмет одређивања накнаде у ванпрличном поступку.

Предмет овог спора није утврђење ништавости наследне изјаве, већ побијање дејства наследне изјаве само у односу на тужиоца као повериоца у смислу члана 284. ЗОО, следом чега су ирелевантни наводи ревизије који се односе на садржину окончаног оставинског поступка и оспоравање закључка да је неприхватање наследства од стране ББ учињено на штету тужиоца као повериоца, у ситуацији када дужник нема имовине из које би се поверилац намирио, нема уписаних непокретности на своје име а његова САТР „Гранит“ из АПР је брисана у 2012. години. Одговорност власника привредног друштва, као и солидарна одговорност ортака за обавезе ортачког

друштва, прописана Законом о привредним друштвима, респектована је код доношења решења о извршењу Привредног суда у Београду ИВ. 32719/09 од 30.10.2009. године и решења ИИ 1390/18 од 08.08.2018. године која су донета у односу на ББ као извршног дужника, а правноснажном и извршном пресудом П 476/16 од 13.09.2017. године је одлучено о његовој одговорности за штету према тужиоцу, коју је обавезан да накнади.

На правилност примене материјалног права у овој правној ствари утицаја не могу имати ни остали наводи ревизије којима се истиче да нису испуњени законски услови за побијање дужникове правне радње. Инсолвентност извршног дружника произилази из тога што поступци извршења нису резултирали намирењем потраживања, а доказа нема да дужник има имовине из које се поверилац овде тужилац може наплатити. По одредби става 2. члана 283. ЗОО, као пасивно легитимисана странка у спору о побијању јавља се лице у чију је корист предузета правна радња која се побија, следом чега ревизија није основана у наводима да се у погледу пасивне легитимације примењују одредбе закона које се односе на нужно супарничарство.

Наводи ревизије који се посредно или непосредно односе на утврђено чињенично стање, нису посебно разматрани, јер према императивној одредби члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољени ревизијски разлог, а поновљени жалбени наводи који су били предмет оцене другостепеног суда, за које је тај суд дао јасне и правилне разлоге које ревизијски суд прихвата, није потребно посебно образлагати јер се тиме не би постигло ново тумачење права нити допринело уједначеном тумачењу права (члан 414. став 2. ЗПП).

Према исходу спора, тужиоцу припада право на накнаду трошкова поступка, о чему је правилно одлучено применом члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић